

תפ"ח 42980/08/18 - מדינת ישראל נגד ראובן דדון, עוז דדון, רועי ישראל דדון

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 42980-08-18 מדינת ישראל נ' דדון(עציר)
תפ"ח 29407-01-19 מדינת ישראל נ' דדון(עציר)
ואח'

לפני הרכב כבוד השופטים: יחיאל ליפשיץ [אב"ד] גלית ציגלר, שמואל מנדלבוים
המאשימה
מדינת ישראל

נגד

הנאשמים

1. ראובן דדון
2. עוז דדון
3. רועי ישראל דדון (עציר)

גזר דין

כללי

הנאשמים שלפנינו הם ראובן, עוז ורועי דדון - אב ושני בניו, שהורשעו לאחר שמיעת ראיות ברצח אביעד בן סימון ז"ל (להלן: **המנוח**). מדובר באירוע שהתרחש ביום 5.10.17 בקרית אתא במסגרתו ירו הנאשמים במנוח ודקרו אותו.

כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, בלילה שטרם הרצח היה מעורב עוז באירוע אליים במועדון באזור הצ'קפוסט עם מספר אנשים, ביניהם יוסי בן גרטי. עוז שב לביתו שבקרית אתא, אך שם לו חיכו המנוח ובן גרטי, כשהאחרון אף רדף אחריו עם חפץ חד ואיים עליו. בצהרי היום שלמחרת התכנסה משפחת הנאשמים בבית אחותם של עוז ורועי (בתו של ראובן), הממוקם בקרבת בית הנאשמים. הנאשמים שהו בחצר הבית ואז הבחינו ברכב שחור ובו נסעו בן גרטי, המנוח, ואדם נוסף בשם תומר איסקוב. כמפורט בהכרעת הדין, הנאשמים חששו מנוסעי הרכב השחור שמא הם ירעו להם (לנאשמים) או למשפחותיהם, ובעקבות כך הם בצעו סדרת מעשים שבסופה נסעו הנאשמים ברכבו של רועי וחיפשו, כשהם מצוידים באקדח וסכינים, אחר נוסעי הרכב השחור. לאחר זמן קצר יחסית, איתרו הנאשמים את נוסעי הרכב השחור (להלן: **החבורה**) עומדים ליד רחבת מכולת בקרבת מקום. הנאשמים עצרו את רכבם ויצאו ממנו, ראובן ירה באקדחו לעבר החבורה אך לא פגע במי מהם, ולאחר מכן החלו הנאשמים לרוץ לעבר החבורה שהתפזרה לכל עבר. בסופו של מרדף, השיגו הנאשמים את המנוח, דקרו וירו בו, ונמלטו מהמקום. המנוח הצליח ללכת מרחק קצר ואף להזעיק עזרה, ואז התמוטט. מותו נקבע סמוך לאחר מכן כתוצאה מהדקירות ופצעי הירי.

בסופו של משפט ארוך הורשעו כלל הנאשמים במיוחס להם ונקבע, בין היתר, כי:

"מדובר, כאמור לעיל, בהתנקשות מתוכננת. הנאשמים, בעת שהיו בארוחה המשפחתית בבית של ליאת, הבחינו ברכב השברולט בו נסעו המנוח וחבריו וחששו מפעולה אלימה של מי מנוסעי הרכב. לא נחזר על כלל

ההתרחשות ביחס ליציאת הנאשמים מהבית ונסיעתם אחר רכב השברולט, אך הוכח כי בשלב זה או בסמוך לכך, גמלה בליבם של הנאשמים ההחלטה להמית את המנוח וחבריו.

מסקנה זו נלמדת ממעשי הנאשמים לפני, בזמן הרצח ולאחריו. כאמור, לפני הרצח הנאשמים הצטיידו באקדח עם תחמושת ושני סכינים. הפנינו לכך כי יש להניח שההצטיידות בכלים המשחיתים הייתה זמן קצר לאחר נסיעת רכב השברולט, בעת הנסיעה לכיוון בית הנאשמים בשעה 17:05. הנאשמים שבו לבית של ליאת בשעה 17:07, עוז החנה את הקטנוע והשלושה יצאו לתור אחר המנוח וחבריו, עד שהבחינו בהם סמוך למכולת בשעה 17:15. הנאשמים פרקו מהרכב, תוך שראובן החל לירות לעבר החבורה כבר בעת היציאה מהרכב; ורועי ועוז רצו אחרי המנוח ויוסי בן גרטי שנמלטו לכיוון המכולת. משלב זה מצלמת המכולת תיעדה את הרצח עצמו וכאמור מדובר בתיעוד מצמרר וקשה. עוז הצליח לתפוס את המנוח והחל לדקור אותו בעוצמה מספר פעמים בפלג גופו העליון, בעיקר בגבו. בשלב זה הצטרפו למעשה בצוותא רועי, שאחז בסכין, וראובן שירה מטווח קצר לעבר המנוח, וזאת תוך שעוז המשיך לדקור את המנוח והשלושה מכתרים אותו ברחבת המכולת. המנוח הצליח להימלט מהנאשמים, עוז המשיך לרדוף אחריו מספר מטרים תוך שהוא מניף לעברו את הסכין אך לאחר מספר מטרים חדל ורץ עם ראובן ורועי חזרה לכיוון רכב היונדאי והשלושה נמלטו מהמקום. למנוח נגרמו 3 פצעי ירי, 5 פצעי דקירה בגב וכן פצע דקירה/חתך בשורש כף יד ימין. המנוח נפטר לאחר זמן קצר כתוצאה מאיבוד דם בעקבות מעבר תעלת קליע דרך הגו". (פסקה 275 להכרעת הדין).

בגין מעשיהם הם הורשעו בעבירות של רצח בכוונה תחילה בצוותא, לפי סעיפים 300(א)(2)+301+ס' 29 לחוק העונשין בנוסחם טרם תיקון 137 לחוק העונשין; בעבירות בנשק בצוותא (החזקה, נשיאה והובלה), לפי סעיפים 144(א) רישא וסיפא + 144(ב) רישא וסיפא + ס' 29 לחוק העונשין; ובניסיון רצח בצוותא, לפי ס' 305(ב) + ס' 29 לחוק העונשין.

ראיות לעונש

מטעם המאשימה הוגשו תצהירי נפגעי העבירה והם הוריו של המנוח ואחותו. התצהירים מפרטים את השבר הגדול במשפחתם בעקבות רצח המנוח, והעובדה שעמוד התווך במשפחה אינו בין החיים, אינו נוטל חלק בשמחות ולא יעמיד צאצאים משלו. עוד תוארה השפעת הרצח על כל אחד מבני המשפחה ומטעמי צנעת הפרט לא נרחיב עוד.

עוד הוגש מטעם המאשימה הר"פ של רועי, שאינו מכביד, הכולל הרשעה אחת משנת 2016 בעבירה של סיוע להתפרצות בגינה נדון ל 6 חודשי ע"ש ועונשים נלווים.

מטעם ההגנה לא הוגשו ראיות לעונש, הגם שהופנינו למסמכים הרפואיים של שב"ס בעניינו של עוז, שהוגשו עוד במהלך שמיעת הראיות, ומצביעים על בעיות בתחום הנפשי.

טיועוני הצדדים לעונש ודברי הנאשמים

בטיעוניה של המאשימה היא עמדה על חומרת מעשי הנאשמים בכך שנטלו את חייו של המנוח, והצביעו על הצורך בענישה מרתיעה וחמורה. המאשימה הפנתה לכך שמדובר במעשה מתוכנן שבוצע לאור יום בשכונת מגורים; באמצעות אקדח שעדיין לא נתפס; לכך שנורו מספר יריות לעבר המנוח; לשימוש בסכינים, ועוד.

המאשימה טענה כי יש לקבוע מתחם נפרד לעבירת ניסיון הרצח, בין 8 ל 12 שנות מאסר בפועל, וזאת בשים לב שמדובר בעבירה נפרדת ובנפגעי עבירה נוספים. כמו כן, עתרה המאשימה לקבוע עונש ברף האמצעי של המתחם לעיל וכן לצבור אותו לעונש החובה של מאסר עולם. באשר לעבירת הנשק, הסכימה המאשימה כי היא "נבלעות" בעבירת הרצח ולכן לא עתרה להצטברות עונש בנדון.

בנוסף, עתרה המאשימה להטלת הפיצוי המקסימלי על כל אחד מהנאשמים בנפרד, לטובת עזבון המנוח.

מנגד, הדגישו באי כוח הנאשמים כי מרשיהם עומדים על חפותם וכל טיעוניהם הם רק בהתבסס על האמור בהכרעת הדין, אשר לשיטתם תשוב ותידון בבית המשפט העליון. בשים לב לאמור לעיל, עתרה ההגנה לקבוע עונש אחד על כלל העבירות והוא של מאסר עולם בלבד. ההגנה טענה כי כל מעשי הנאשמים מהווים אירוע אחד, בלתי ניתן להפרדה, שבוצע - כפי שנקבע בהכרעת הדין - בתגובה לאיומים של המנוח וחבריו על עוז ועל משפחתו. עוד נטען כי יש להביא בחשבון את הכשלים שהתגלו במהלך שמיעת הראיות, שבית המשפט קבע שאינם של מה בכך, ועל אף שבקשת ההגנה לזכות את הנאשמים משום טענת הגנה מן הצדק נדחתה, זו צריכה לשמש כשיקול להקלה בעונש לעניין חפיפת העונשים. בנוסף, הפנה צוות ההגנה לנתונייהם ונסיבותיהם של כל אחד מהנאשמים. נטען בהקשר זה כי מדובר באנשים נורמטיביים, בעלי משפחות. עוד הופנינו למצבו הרפואי הקשה של ראובן, לשירותו הקרבי של רועי ולבעיותיו הנפשיות של עוז. בשים לב לנתונים לעיל, כמו גם מצבם הכלכלי הרעוע והעובדה כי מזה שנים הם לא מפרנסים את משפחותיהם, עתר צוות ההגנה לפיצוי מידתי ככל שניתן.

דברי הנאשמים טרם גזר הדין - רועי דיבר בשמו ושם אביו ראובן. הוא חזר על טענות החפות של הנאשמים ואף טען כי דינם נגזר מראש על ידי המותב. עם זאת, הוא ביקש להתחשב בעונש ככל שניתן ובמיוחד לעניין הפיצוי. עוז ויתר על זכותו לומר דברים.

דין והחלטה

העבירה העיקרית בה הורשעו הנאשמים היא רצח בכוונה תחילה, שלצידה עונש של מאסר עולם ועונש זה בלבד. הנאשמים פגעו בערך החברתי המהותי של קדושת חיי אדם, וכפי שנקבע "קדושת חיי האדם עומדת בראש סולם הערכים החברתיים, וחובתנו לשקף את חשיבותו של ערך זה במידת העונש שייגזר על העבריין..." (ע"פ 3617/13 טייטל נ' מדינת ישראל, פסקה 66 (28.6.16)).

לגבי יתר המעשים בהם הורשעו הנאשמים, אלה - כולל מעשה הרצח - מהווים אירוע אחד. השאלה העולה היא מהם העונשים בגין העבירות הנלוות (ניסיון רצח ועבירות נשק), ובאיזו מידה יש לחפוף או לצבור את העונשים.

נעיר, כי לא מצאנו לאבחן בין הנאשמים לא לעניין המתחמים בעבירות הנלוות; לא לגבי העונשים בתוך המתחמים; וגם לא בנוגע למידת הצבירה או החפיפה. מדובר בנאשמים שפעלו כיחידה אחת וגם אם מעשיהם היו שונים (ראובן כאמור ירה באקדח במנוח בעוד עוז ורועי דקרו אותו), מבחינה ערכית ועונשית אין מקום לאבחנה ביניהם. גם נתוניהם האישיים השונים אינם מצדיקים אבחנה במקרה קונקרטי זה. לא התעלמנו ממצבו הרפואי של ראובן, שחלה במחלה קשה תוך כדי ניהול ההליך, אך נוכח מאסר העולם המחויב בדיון וחומרת מעשיו, ונוכח מסקנתנו להלן ולפיה אין מקום במקרה דנן לצבירת עונשים, אין משמעות לנתונים אלה לעניין העונש. נעיר, כי אם היה מקום לאבחנה, חלקו של ראובן והעובדה שהוא זה שירה באקדח, היה מצדיק החמרה דווקא.

לגבי עבירת הנשק, המאשימה כאמור הבהירה כי לשיטתה העונש בגין עבירה זו "נבלע" במאסר העולם. אנו סבורים כי הדרך הנכונה היא לקבוע עונש ולהורות על חפיפה. משכך, אנו קובעים את המתחם בגין עבירות הנשק בין 3 ל 5 שנות מאסר וקובעים את העונש בנדון על 4 שנות מאסר, בחופף למאסר העולם.

באשר לניסיון הרצח, טיעוני הצדדים הוצגו לעיל ולכן לא נחזור עליהם. בענייננו, ניסיון הרצח התבצע זמן קצר מאוד לפני רצח המנוח. הנאשמים יצאו את רכבם, ירו לעבר המנוח וחבורתו, ומיד לאחר מכן החלו לרדוף אחר יוסי בן גרטי ואחר המנוח, עד שלבסוף השיגו את המנוח ורצחו אותו. משכך, מדובר ברצף אחד של מעשים שההפרדה ביניהם תהיה מלאכותית.

השאלה האם יש מקום לצבור או לחפוף עונשי מאסר בגין עבירות שבוצעו לצד ובנוסף לעבירת רצח, היא שאלה מורכבת ותלויה נסיבות. השיקולים המנחים נוגעים ל-נתוני האירוע (האם מדובר בסדרת מעשים שניתן להפרידה אם לאו; לקשר בין עבירת הרצח לעבירות הנלוות); למידת הכיעור והחומרה שבמעשים; לנתוניהם האישיים של הנאשמים; ולשיקולים "חיצוניים" כגון שיקולי צדק, מחדלי חקירה, וכו'. נפנה בהקשר זה לסקירה שהובאה על ידי כב' השופטת גילת שלו בתפ"ח (מחוזי באר שבע) 63357-03-18 מדינת ישראל נ' סויסה (11.4.21)). באותו מקרה הורשעו הנאשמים, מעבר לעבירת הרצח שדינה מאסר עולם, גם בעבירות נשק בהצתה ושיבוש מהלכי משפט. הנאשמים באותו מקרה רצחו את המנוח ולאחר מכן הציתו את גופתו בתוך רכבו. בית המשפט המחוזי קבע עונש של 6 שנות מאסר בגין עבירות אלה, חציין בחופף למאסר העולם. במסגרת הערעור על חומרת העונש (ע"פ 3661/21 סויסה נ' מדינת ישראל (6.11.22)) הפנה בית המשפט העליון, מחד גיסא, לאלימות הקשה בה נקטו המערערים, לאכזריותם ולרוע ליבם; ומאידך גיסא, לכשלים שנפלו בחקירה וכן לנטילת האחריות מצד הנאשמים. נתונים אלה הובילו את בית המשפט לחפיפה מלאה של עונשי המאסר. עוד נפנה, כדוגמה למקרה בו נצברו עונשים בנוסף למאסר העולם, לתפ"ח (מחוזי ב"ש) 24704-02-19 מדינת ישראל נ' זגורי (29.9.22); ומאידך גיסא וכדוגמה בה בחר בית המשפט שלא לעשות כן לתפ"ח (מחוזי חיפה) 46930-01-14 מדינת ישראל נ' ג'בארין (15.2.23), שם בחר בית המשפט כלל שלא לקבוע עונש נוסף מלבד מאסר העולם, וזאת בגין העבירות הנוספות בהן הורשע הנאשם. מאליו יוצא שבית המשפט במקרה האחרון לא התייחס לחפיפת או ההצטברות העונשים ביחס למאסר העולם.

חזרה לענייננו. חרף חומרת מעשי הנאשמים בכך שירו לעבר חבורת המנוח והניסיון לרצוח אותם, הפנינו לכך כי מדובר באירוע אחד, ולכך שניסיון הרצח היה חלק מאותה מסכת מהירה יחסית של מעשים. נתונים אלה אינם מצדיקים, מבלי להפחית מחומרתם, הצטברות עונשים מעבר למאסר העולם, וזאת מבלי צורך להידרש ליתר טיעוני ההגנה. את המתחם

בגין ניסיון הרצח או קובעים בין 8 ל 12 שנות מאסר (והשווה בנדון עם האמור בע"פ 3035/15 מוגרבי נגד מדינת ישראל (9.4.2016)), וקובעים את עונשם של הנאשמים על 10 שנות מאסר, שירוצו בחופף למאסר העולם.

לעניין רכיב הפיצוי, בשים לב לתוצאה הקטלנית לה גרמו הנאשמים יש לטעמנו מקום להטיל פיצוי משמעותי לטובת משפחת המנוח. משום שאין מדובר בנאשם יחיד, אין מניעה שסכום הפיצוי הכולל יעלה על הסכום הקבוע בחוק ורלוונטי כאשר מדובר בנאשם יחיד (ור' בנדון האמור בע"פ 8076/16 סולימנוב נ' מדינת ישראל (2.4.20)).

בשולי גזר הדין אך לא בשולי חשיבות הדברים, נעיר כי אמו ואחותו של המנוח נכחו בכל הדיונים בהליך זה וכאבן היה ניכר. אנו מניחים כי הקביעה השיפוטית ולפיה הנאשמים הם אלה שרצחו את המנוח לא תביא מזור לכאב המשפחה, אך יש לקוות כי סיום ההליך המשפטי לפנינו, יהיה בו להקל במידת מה על כאב המשפחה.

סוף דבר, אנו גוזרים על כל אחד מהנאשמים את העונשים הבאים:

(-) **מאסר עולם.** באם ייקצב עונשם בעתיד, אנו מורים על ניכוי תקופות המעצר (לגבי ראובן - מיום 1.1.19 ועד ליום 25.8.21, ומיום 25.4.23 ועד היום; לגבי עוז - מיום 1.1.19 ועד היום; ולגבי רועי - מיום 27.7.18 ועד ליום 26.5.22, ומיום 25.4.23 ועד היום);

(-) 4 שנות מאסר בגין עבירות הנשק;

(-) 10 שנות מאסר בגין עבירת ניסיון הרצח;

(-) **כלל תקופות המאסר לעיל ירוצו בחופף אחת לשניה; כך שבסך הכל ירצה כל אחד מהנאשמים מאסר עולם, בניכוי התקופה בה היה עצור בגין תיק זה, כמפורט לעיל (במקרה של קציבת העונש);**

(-) פיצוי לטובת עזבון המנוח בסכום של 100,000 ₪ (סה"כ 300,000 ₪ לכלל הנאשמים). הפיצויים ישולמו ב 10 תשלומים שווים ורצופים כאשר הראשון בהם יהיה ב 1.12.23 ויתרת התשלומים בתחילת כל חודש עוקב. התשלומים יבוצעו אך ורק באמצעות מזכירות בית המשפט או המרכז לגביית קנסות הוצאות ואגרות. אי תשלום של אחד מהתשלומים, מעבר ל 3 ימי עיכוב בתשלום, יעמיד את החוב במלואו לפירעון מיידי. נאסר על הנאשמים או מי מטעמם ליצור קשר, במישרין או עקיפין, עם משפחת המנוח בנוגע לתשלום הפיצויים.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, י"ד תמוז
תשפ"ג, 03 יולי 2023,
בנוכחות הצדדים.
י. ליפשיץ, שופט
[אב"ד]

ג. ציגלר, שופטת

ש. מנדלבוים, שופט

